

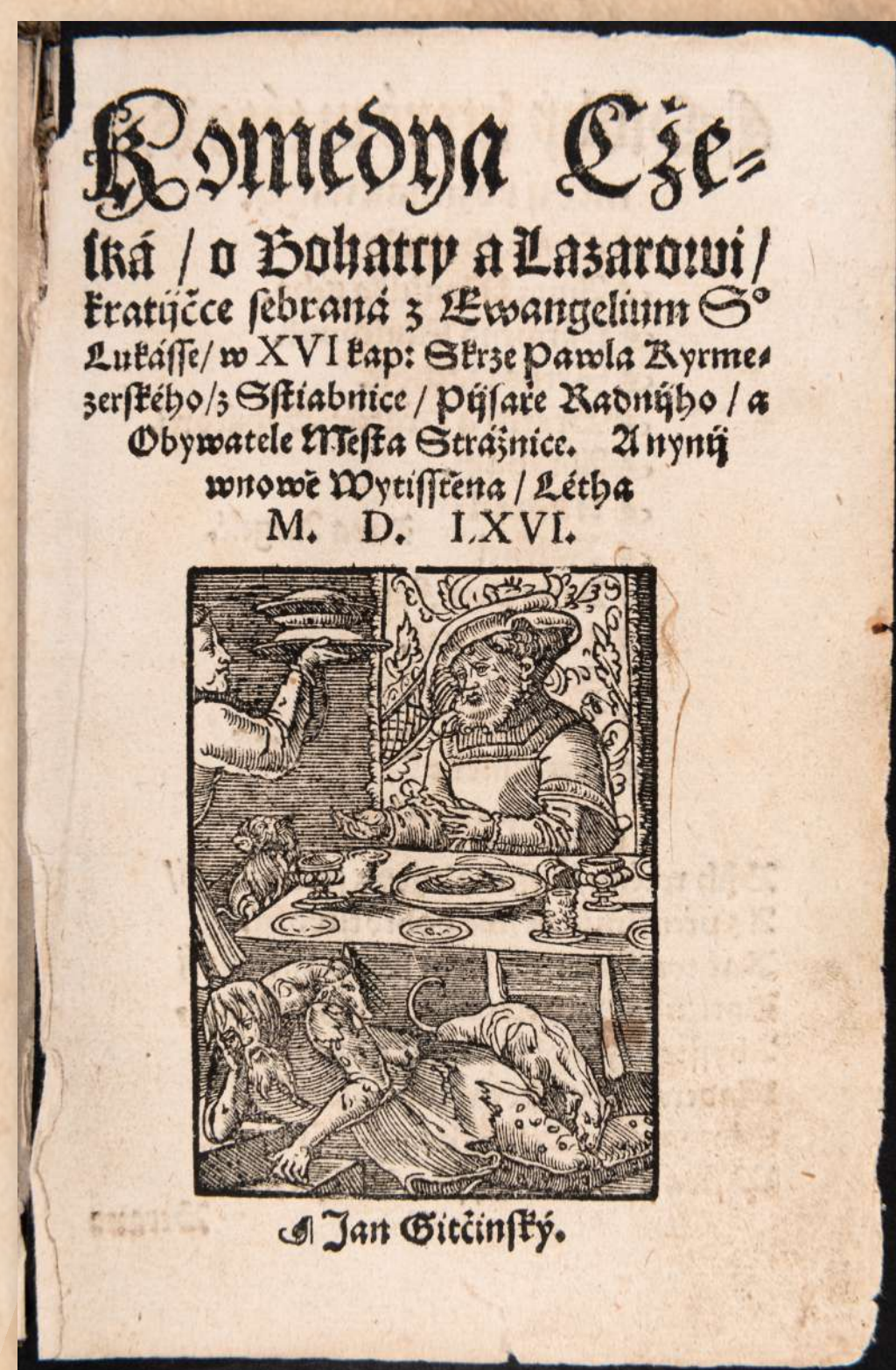
Divadlo a dráma na území dnešného Slovenska do roku 1830

Počiatky náboženskej formy stredovekého divadla siahajú do 9. storočia a súvisia s procesom dotvárania liturgie západného kresťanstva, v súvislosti s ktorým zohrala rozhodujúcu úlohu tvorba trópov. Prvý veľkonočný trópus s názvom *Quem quaeritis?* (*Koho hľadáte?*), ktorý vznikol na pôde kláštora St. Gallen v dnešnom Švajčiarsku, bol zdramatizovaný v priebehu 10. storočia a z takéhoto resurekčného veľkonočného predstavenia sa na sklonku spomínaného decénia zrodilo prvé, vyslovene divadelné štádium stredovekej náboženskej drámy – liturgická hra.

Nástup renesancie a humanizmu sa vo sfére vývoja náboženských divadelných prejavov na území dnešného Slovenska prejavil v udomácnení nového dramatického žánru – školskej hry.

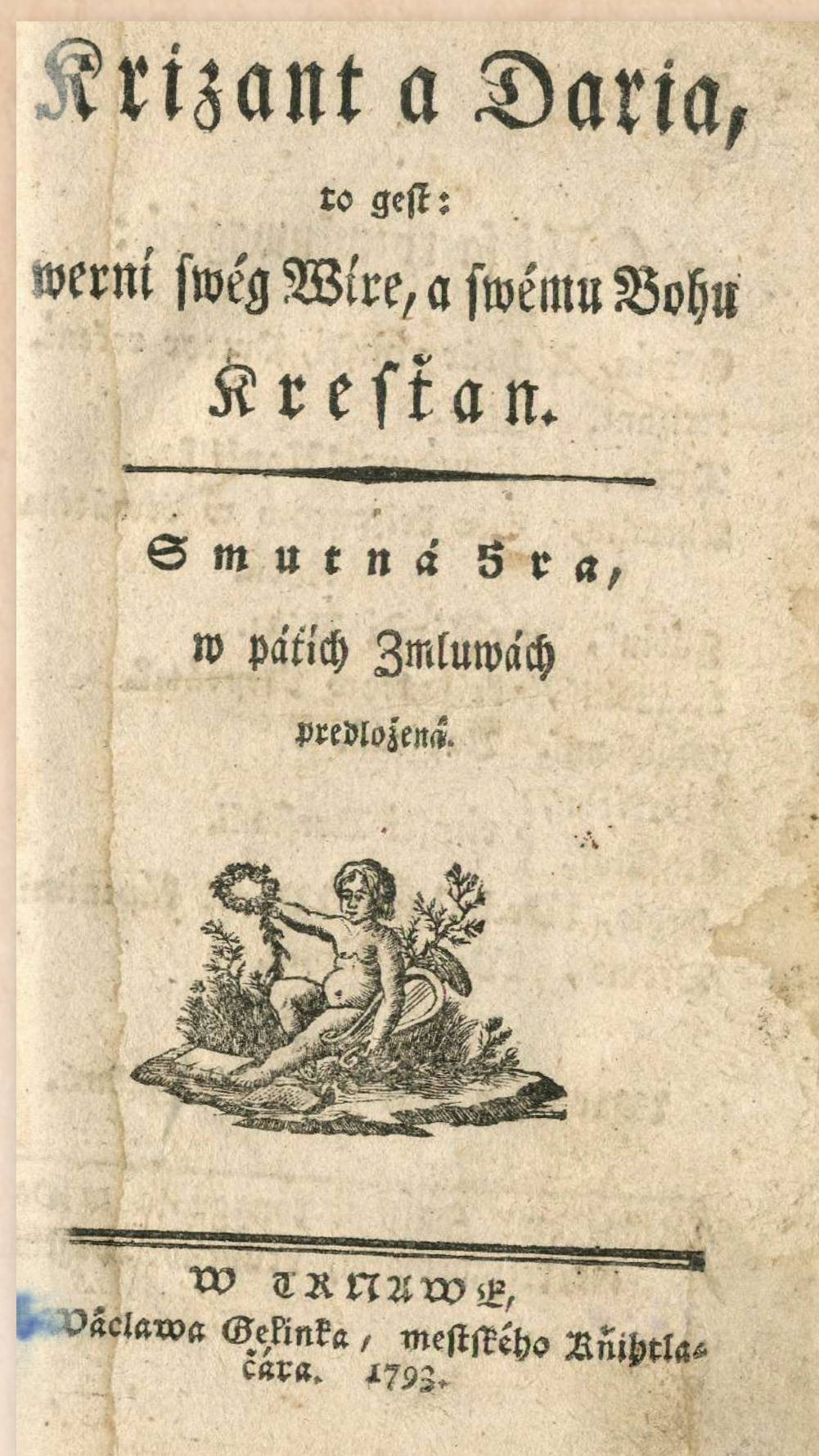
Vývoj svetskej formy nášho (ako aj českého) renesančného a humanistického divadla najmarkantnejším spôsobom ovplyvnili dvaja po česky píšuci slovenskí dramatici, ktorí počas svojho života pôsobili na Morave a v Čechách – Pavel Kyrmezer a Juraj Tesák Mošovský.

Pavel Kyrmezer: *Komedie česká o bohatci a Lazarovi* (Praha, 1566).
Zdroj: Národní knihovna České republiky

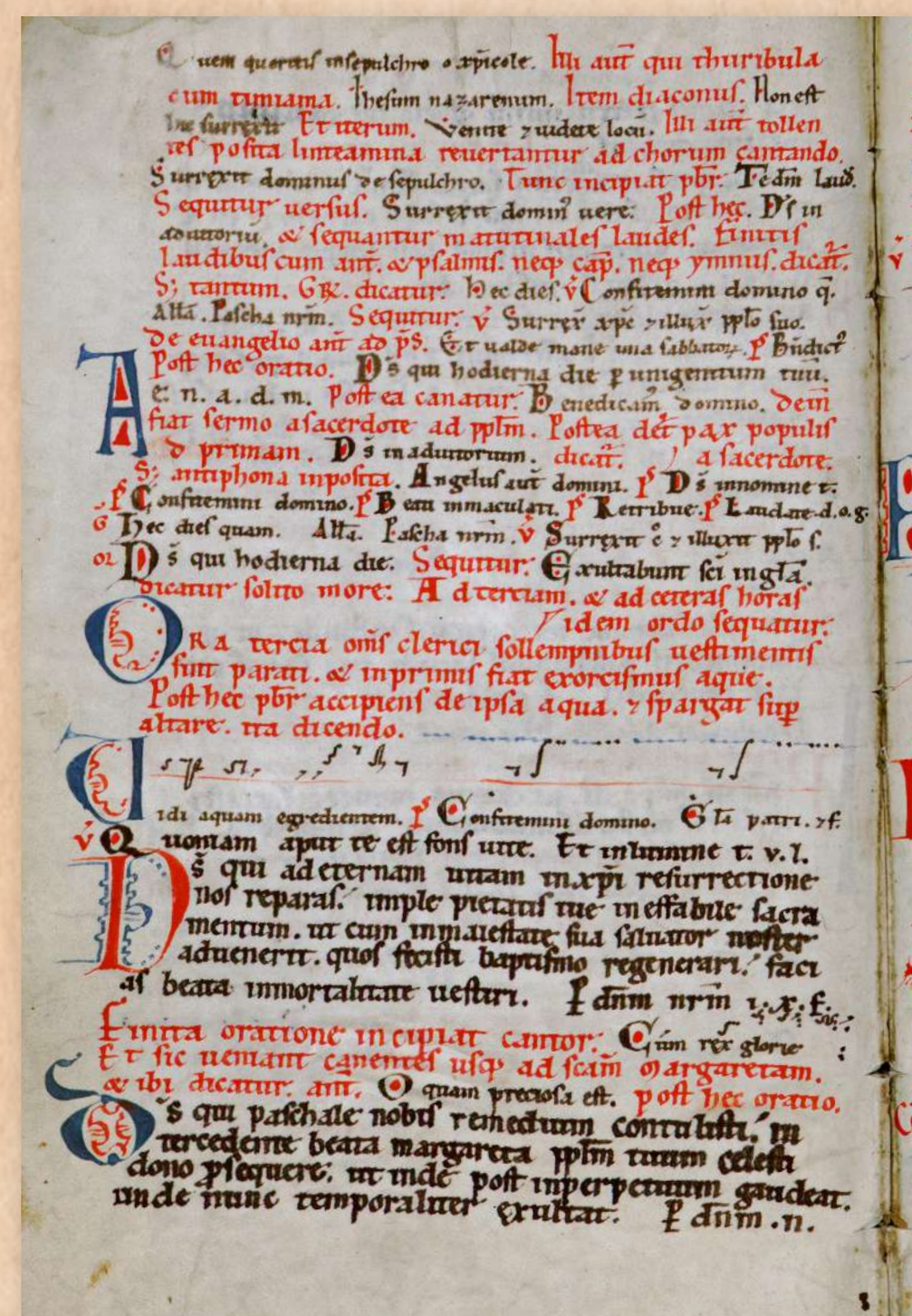

Aj v období baroka možno za najrozšírenejší fenomén náboženskej dramaticko-divadelnej produkcie označiť (protestantskú a katolícku) školskú hru.

Niekoľko storočí trvajúca prítomnosť školskej drámy do značnej miery ovplyvnila aj bernolákovské obdobie, čo možno pozorovať na príklade prekladu nemeckej tragédie *Chrisantus und Daria*, ktorej autorom bol rakúsky piarista Gottfried Uhlisch a ktorú pod názvom *Krizant a Daria* v roku 1793 do bernolákovčiny preložil Michal Klimko.
Zdroj: Slovenská národná knižnica, SD 8401

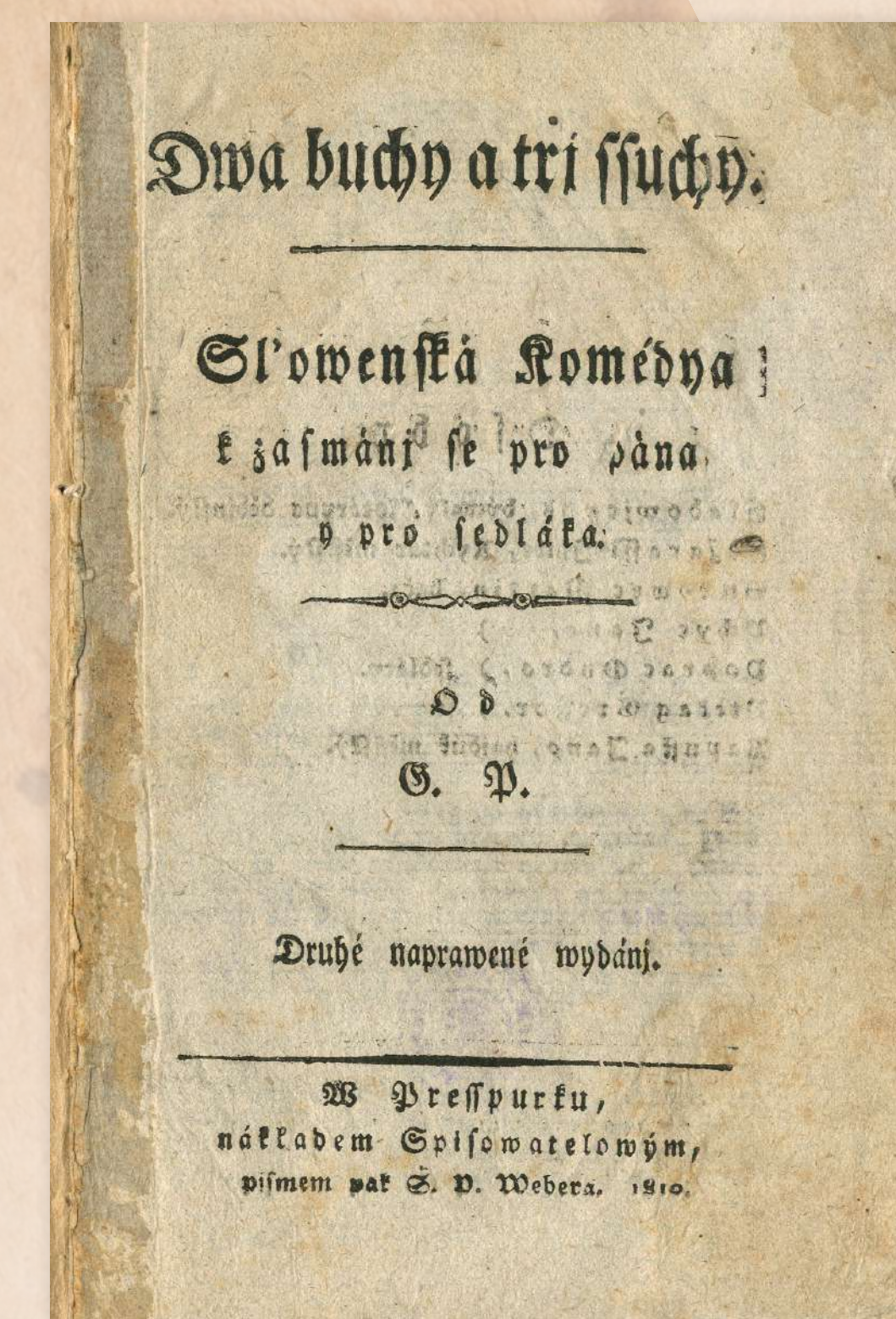
S nástupom osvietenstva v druhej polovici 18. storočia sa školské hry čoraz väčšmi pociťovali ako prežitok a v roku 1794 boli úradne zakázané.

O spojitosti európskej genézy náboženskej dramaticko-divadelnej produkcie s našim domácim vývojom nás presvedčia variant sanktgallenského trópu, ktorý sa u nás zachoval v tzv. *Prayovom kódexe* (1192 – 1195).
Zdroj: Országos Széchényi Könyvtár, Budapest, Kézirattár, Quart. Hung. FU/1.433

Za dôkaz kontinuálneho rozvoja školskej hry na našom území považujeme ranobarokové školské predstavenie s názvom *Ein zwiefacher poetischer Act und geistliches Spiel* (Dvojité básnické akt a duchovná hra), ktorého autorom bol Peter Eisenberg a ktoré v plnej miere reflektovalo vysokú úroveň nášho školského divadelníctva na prelome 17. storočia.
Zdroj: Országos Széchényi Könyvtár, Budapest, Régi Nyomtatványok Tára, RMK II. 765

Druhé vydanie hry Juraja Palkoviča *Dva buchy a tri ssuchy* z roku 1810, ktorú označujeme za našu prvú pôvodnú divadelnú hru v rámci svetskej dramatiky bernolákovského obdobia.
Zdroj: Slovenská národná knižnica, SB 2133